

Ricardo Alcántara. Escriptor

«SENTO QUE TINC UN MUNT D'ESTILS».

ENTREVISTA A GUSTI, IL·LUSTRADOR

Em vaig reunir amb en Gusti perquè tenia l'encàrrec de fer-li una entrevista, però ens coneixem tant i des de fa tant de temps que la trobada va acabar en una xerrada entre amics. La meua intenció era mirar de descobrir el que sorprèn més d'una persona: com és que en Gusti canvia d'estil tan sovint i amb tanta facilitat? He de dir que va respondre totes les preguntes que jo havia preparat i, per a sorpresa meua, diverses vegades la seva resposta anticipava el que li preguntaria tot seguit.

Il·lustració de Gusti.
Bastarda. Ed. Gusti

Il·lustració de Gusti. Mallko. Océano Travesía

Iheo y Mallko interpretando una obra de teatro.

-Li vaig sentir dir a la teua mare, Clarita, i t'ho he sentit a tu mateix recordant les seves paraules, que vas néixer amb un llapis sota el braç. M'imagino que ho deia perquè de petit dedicaves molt de temps al dibuix. Saps per què dibuixaves tant?

-No recordo per què dibuixava tant, hauria de bussejar en el passat per contestar. A l'escola em deien que ho feia molt bé i a la meua mare també li agradaven els meus dibuixos; això m'animava a seguir dibuixant. Em sembla que ho feia com tots els nens; la diferència és que jo mai no he deixat de dibuixar.

-Quan vas tenir clar que volies ser il·lustrador?

-Il·lustrador no és la paraula; el que a mi m'agradava eren els dibuixos animats, i encara m'agraden, i llegir còmics. N'hi havia uns que a l'última pàgina anunciaven un curs de dibuix per correspondència. Si t'hi inscrivies i feies el curs sencer, al final et regalaven un maletí amb un ninot articulat. Vaig decidir fer-lo i vaig rebre el regal anunciat, però el maletí era molt galdós. En aquella època volia fer animació.

¿CUÁNTO CRECEN LAS UÑAS?

-Arriba un moment que decideixes anar-te'n de l'Argentina i vens a Barcelona. Per què Barcelona?

-En realitat, primer vaig anar a París, perquè hi havia un il·lustrador argentí que es diu Mordillo que hi havia triomfat i vaig pensar: «Si a ell li ha anat bé, a mi també.» Però la meua estada a París no va ser gaire bona, em guanyava la vida tocant la guitarra al metro. Cansat de tanta penúria i avorrit de no entendre el francès, vaig decidir anar-me'n a Madrid i d'allí a Barcelona, perquè a Buenos Aires havia conegut una noia catalana que em va prometre que m'ajudaria. Després no va fer res per mi, però jo em vaig quedar igual.

-Ho vas fer amb la idea de dedicar-te a l'animació o de ser il·lustrador, oi?

-Aquí ja començava a definir-me com a il·lustrador. Abans de venir, a l'Argentina vaig treballar en un estudi d'animació; després, amb un amic, vam obrir un estudi i col·laboràvem en revistes, no en llibres. Quan vaig arribar aquí em vaig trobar que les revistes que hi havia les editava Bruquera; vaig fer alguna feina per a ells, però em costava adaptar-me al seu estil. Aleshores vaig descobrir els llibres, les editorials, i a poc a poc ho vaig anar entenent i van sortir alguns encàrrecs per a llibres de text i també vaig publicar els meus primers llibres.

-Creus que fer llibres de text va modificar el teu estil o va influir en la teua llibertat creadora?

-Bé, en realitat jo no tinc un estil, faig moltes coses diferents. Aquesta és una de les coses que em van sorprendre quan vaig arribar aquí, que gairebé tot-hom tenia un estil, que feia deu anys que feien el mateix, però millor, més polit. Jo sento que tinc un fotimer d'estils. Potser és la barreja de sang d'argentí, polonès i jueu el que produeix aquesta diversitat de registres. Una de les coses que sí que em van influir va ser que, mentre feia llibres de text, un dia vaig conèixer un escriptor molt famós, un tal Ricardo Alcántara. (Rialles.) Jo em vaig presentar a casa seva amb un dibuixet d'una família que passejava amb el seu gosset i deixaven la caca al mig de la vorera. El dibuix tenia un títol que deia: «Qui agafa les caques de terra?» En Ricardo és uruguaià, encara que no ho sembli (rialles), i això em va unir molt, hi havia molta afinitat, i aquí vam començar a fer llibres seriosament. Els llibres de text eren per guanyar una mica més de diners.

-Passat un temps vas decidir instal·lar-te a Sitges, on vivien diversos il·lustradors, algun d'ells amic de la infància, com és el cas de Ciruelo, i altres de llarga trajectòria i reconegut prestigi, com és el cas d'Horacio Altuna o Horacio Elena. Creus que la relació amb ells va poder influir en la teua manera de treballar?

-No, crec que no, perquè ells tenen estils molt diferents. El que era bo era ajuntar-nos per xerrar i sentir que estàvem entre amics, en família. No tinc gaires influències, perquè, com que sóc una mica esponja, absorbeixo el que veig, i això és perillós per a mi. M'és fàcil enganxar l'estil de l'altre, i per això vaig optar per treballar sense mirar el que es feia al món exterior.

Amb la distància que dona el temps, veig que hi ha personatges, com en Tomàs, que es van construint història rere història, que és com si a cada llibre l'agafés una persona diferent amb un material diferent. De fet, al llarg dels anys en què s'ha anat publicant ha anat evolucionant; sempre és ell, però amb canvis. Jo, als meus cinquanta-dos anys, segueixo així. Em costa molt fer una cosa que vaig fer abans i mantenir-la igual, li canvio el disc dur; reconec que és molt esgotador.

-Acostumes a dir que el grup de Sitges funcionava com una gran família, et donava estabilitat. És per això que aquesta època va ser molt productiva i vas publicar molts llibres?

-Sí, amb el grup de Sitges es va formar una penya. A poc a poc em vaig anar fent col·lega de tots els col·legues. I amb en Ricardo es va formar un tandem, cosa que no era gaire comuna, i que a nosaltres ens funcionava, ens feia créixer. Nosaltres ens ho treballem molt: vam començar a anar a Bolonya, visitàvem moltíssimes escoles quan encara no estava tan de moda això de fer xerrades en escoles...

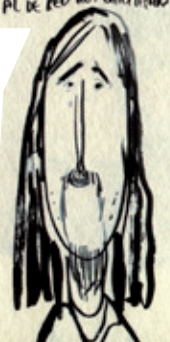
-En el teu cas no es pot parlar d'èpoques, perquè després d'un llibre en venia un altre de molt diferent. Per què aquesta necessitat de trencar?

-És com un inconformisme, com un repte que em porta a plantejar-me coses noves; al final, sempre sóc jo qui dibuixa. Podia estar treballant el collage o amb peces, amb retoladors o aquarel·les, però al final qui tenia el llapis a la mà era jo. La tècnica et porta per uns terrenys però on cal passar i allí hi ha l'experiment, però sempre hi ha una mirada com una cosa mig tendreta del dibuix. Jo crec que en el fons sempre és el nen el que es manifesta; el nen mal educat que sóc o que vaig ser o que segueix sent-hi en algun lloc, que em porta a pensar: «Si això ja està bé, doncs he de fer alguna cosa que no estigui bé.»

-De sobte comences a rebre premis molt importants i arriben molt junts: el Nacional, el Lazarillo... Com es viu tot això?

-Per una banda miagrada, perquè podia trucar a la meua mare i dir-li que m'havien donat un premi, i ella es posava contenta, però d'altra banda hi havia molta pressió. Mai no em vaig sentir guanyador. En aquell moment em pesava molt rebre un premi, però he canviat i ara sí que miagrada. M'encanta quan m'en donen un.

LA VERDA ES QUE
ME DOXÉ EL PELO
LARGO PARA TANTAR
AL DE PED. NOT DIBUJANDO!

ESTA PÁGINA VA DEDICADA A CLARITA, MI MADRE,
QUE A MÍ CASI 50 AÑOS ME SIGUE DICIEndo

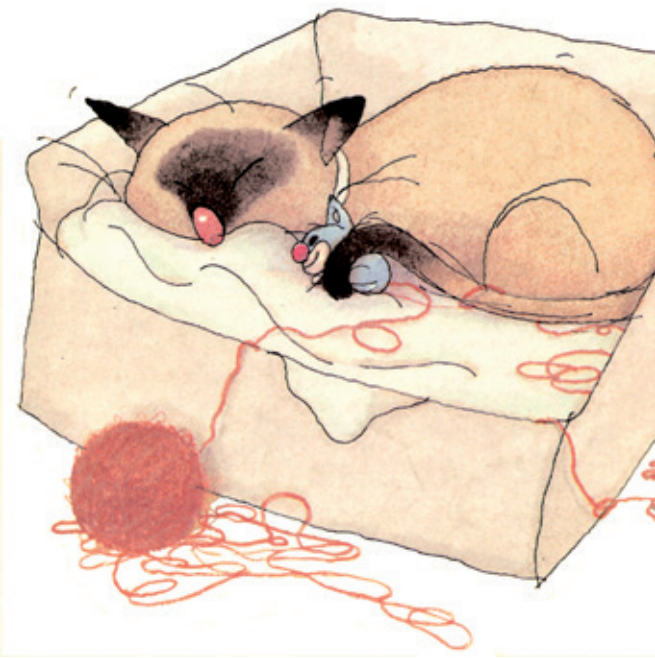
"NEVE ANDÁ A CORTARTE EL PELO,
TE VAN A LLEVAR PRESO"

-En aquella època alternaves llibres molt treballats, com *Adiós y buena suerte* o *La pequeña Wu-Li*, amb altres de més innovadors, com *El pirata valiente*. Què t'aportava cada estil?

-Era una època en què no tenia fills ni grans compromisos, a banda d'aixecar-me i treballar i voler fer-ho molt bé, perquè veiessin el que feia, em coneguessin i tenir feina. Era aquella cosa de voler ser reconegut i anar buscant els teus límits. Jo em puc moure bé dins de l'hiperrealisme i fer alguna cosa molt perfeccionista. Per sort, tot això va passar a millor vida; és una cosa que particularment no m'interessa, el límit ara és en un altre lloc. Vaig arribar a estar en crisi amb la professió de dibuixant perquè em vaig quedar bastant encorbat, em passava tot el dia treballant; no és que no em vingui de gust treballar, però vull fer coses que realment m'agradi, no puc treballar gaire per encàrrec.

Pel que fa als estils, tinc la capacitat de fer coses diferents i trio, i aquesta tria és el que a vegades confon o crida l'atenció. Puc tenir un dibuix acabat i llavors posar-me a buscar l'esquelet d'aquest personatge i simplificar-lo; va ser el que va passar amb *El pirata valiente*.

Il·lustració de Gusti. *La pequeña Wu-Li*. SM

-Després d'una temporada a Sitges, tornes a instal·lar-te a Barcelona. És una època de certa inestabilitat emocional, de recerca... creus que es va reflectir en el teu dibuix?

-M'imagino que sí. Jo sempre dic que vaig començar uns quinze anys tard en tot; sento que vaig començar a créixer en aquesta època que tu comentes. Va ser llavors quan em vaig separar. Jo anava d'aquí cap allà. Acabava de sortir d'una època en què havia tingut la sensació d'haver fet bé els deures i de complir amb els cànons establerts. Llavors vaig començar a rebel·lar-me, a no estar d'acord amb el que feia i, alhora, a no donar tanta importància al que estava fent. Vaig compartir un estudi a Barcelona amb altres il·lustradors i la idea era passar-ho bé.

-En alguna ocasió has comentat que per treballar has d'estar pressionat per les dates, que et pots passar setmanes buscant i fins que no falten pocs dies per al·liurament no arrenques amb els originals. Com funciona això?

-Desgasta molt, però si no saps administrar el temps sempre vas molt just. Té a veure amb la disciplina, amb una disciplina educada, que et porta a fer sempre el mateix, i al final ja tens un ritme. Jo m'he disciplinat en la no-disciplina i s'ha fet com carn meva, aquesta manera de treballar. Ara estic lluintant perquè vull canviar i ho estic aconseguint.

-El camí espiritual va anar guanyant més importància en la teva vida. Això et va obrir nous espais com a il·lustrador?

-Quan algú s'obre a alguna cosa el dibuix hi és i en forma part, llavors també canvia; canvia la manera en què fas la feina. Jo no faig coses místiques, continuo fent el conillet o el que sigui, però canvia la manera d'entendre com funciona tot. Si alguna cosa es trenca, en comptes d'enfadar-me, penso: «Bé, s'havia de trencar.» Però tot és una lluita, l'espiritualitat també és una lluita. Moltes vegades em sorprèn veure com es publiquen els llibres, com i amb qui es publiquen. Hi ha llibres que m'han rebutjat vint vegades i que finalment es publiquen al lloc que més els convenia. És increïble. En algun moment, amb tota aquesta cosa espiritual, és com si m'hagués caigut un llapis i hagués començat a fer màgia amb aquest llapis; vaig entendre que el llapis era una eina que em permetia obrir altres portes. Si el fas servir d'una bona manera, amb consciència i amb cor, n'obre. Jo estic treballant des d'aquest costat.

Il·lustració de Gusti. Mallko. Océano Través

Il·lustració de Gusti. Tengo unos pies perfectos. Kalandraka

